

גליון 541
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

דוד לייבוס, תמונה על ידי אריאל לייבוס

סיפורי חז"ל

מלכותא דארעא בעין מלכותא דרקיעא רב ששת סגי נהור היה, פעם אחת הלכו כולם לקבל פני המלך שבא לשם, והלך רב ששת עמהם, מצאו מיין אחד, אמר לו הכדים שלמים הולכים לנהר לשאוב מים, אבל כדים השבורים להיכן הם הולכים? מאחר שסומא אתה ולא תראה היכן תלך ולמה אתה הולך. אמר לו בוא וראה שאני יודע יותר ממך, חלף גדוד ראשון כשהוא רועש, אמר לו אותו מיין בא המלך, אמר לו רב ששת לא בא, חלף גדוד שני כשהוא רועש, אמר לו אותו מיין עכשיו בא המלך, אמר לו רב ששת לא בא המלך, עבר גדוד שלישי כשהוא שותק, אמר לו רב ששת ודאי עכשיו בא המלך, אמר לו אותו מיין זו מניין לך? אמר לו מלכותא דארעא בעין מלכותא דרקיעא. וכתוב "לא ברוח ה', לא ברעש ה', לא באש ה', ואחר האש קול דממה דקה". כשבא המלך, פתח רב ששת וברך עליו, אמר לו אותו מיין את מי שאין אתה רואהו אתה מברך? נתן בו רב ששת עיניו ויצאו ניצוצות של אש וכבו את עיניו של המיין.

(ברכות נ"ח א')

פרשת השבוע

ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקלו (ל' - ב')
יהודי שעבר על עבירות החמורות שבתורה, בא לפני הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא זיע"א, וביקש להורות לו דרך תשובה. התרגש הצדיק ואמר במרירות: יהודי שהתנהג כ"כ לא יפה כלפי אביו שבשמים, כלום יש לו עוד תקוה? היוכל לחזור בתשובה? אך מיד חזר בו ושאל בקול אדיר: כן, הוא יבקש מה' 'השיבנו ה' אלקיך ונשובה חרש ימינו כקדם' קד"ם נוטריקון קיין דוד מנשה שעשו תשובה. כן, הוא יכול עדיין לשוב, כי לא ירח ממנו נדח.

ואנכי הסתר אסתיר וגו' (ל"א - י"ח)

הרה"ק ה"סבא" משפאלי זיע"א היה עושה עצמו כמי שלא קרא ולא שנה, אלא שצדיקי דורו ידעו עד היכן הדברים מגיעים, פעם הפציר בו הרה"ק רבי נחום מטשערנוביל זיע"א לומר דברי תורה, פתח ה"סבא" ואמר, "שמעתי שכתוב במקום אחד בתורה "הסתר" והיכן? נענה רבי נחום: כן, כתוב "ואנכי הסתר אסתיר", המשך הסבא ואמר, אם כתוב כך, כן הוא פירושו, אומר הקב"ה אוהב אני להתחבא ולהסתיר את עצמי, אצל מי שמסתיר אותי אצלו.

טפכם נשיכם וגרך וגו' מחוטב עציך עד שואב מימין (כ"ט - ט')
מסופר: אל ביתו של הרה"ק רבי שלום דובער (הרשב"ב) מליובאוויטש זיע"א, נכנס חסיד אחד שעסק במסחר ביהלומים ואבני חן, נכנס החסיד בדברים עם הרבי והשיחה נסבה אודות אנשים פשוטים שהרבי שיבח וקירב אותם מאד. שאל החסיד: מה יש לעשות ענין שלם מאנשים כה פשוטים? השיב הרבי: דע לך שיש בהם מעלות רבות! השיב החסיד אני כלל לא רואה את מעלותיהם. ישב הרבי ושתק.

כעבור זמן מה שאל הרבי את החסיד אם הביא עמו יהלומים ואבני חן, אכן כן, ענה החסיד, ובתוך כך הוציא מכיסו חבילה קטנה, שפך את תוכנה על השולחן ומיד נוצצו לעיניהם יהלומים בגדלים ובגוונים שונים. יהלום זה - אמר החסיד בהצביעו על אחד מהם - הוא יהלום משובח במיוחד. איני רואה הבלד ביניהם - אמר הרבי, ענה החסיד: אכן, צריך להיות מבין כדי לראות ביהלומים. ענה הרבי: שומע אתה מה שאתה אומר? יהודי אף הפשוט ביותר, גם הוא פלאי פלאים, אלא שצריך להיות "מבין" כדי לראות זאת.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:10 ת"א: 7:12 ר"ת: 7:48

נצבים

זמני כניסת השבת
ירושלים: 5:59 ת"א: 6:14

אבי בוכה! – נרעדתי, מעולם לפני כן לא ראיתי אותו בצורה כזאת ולא תיארתי לי כי יכול לקרות דבר מעין זה, מלא פחד ודאגה חזרתי ונשכבתי במיטתי והתכסיתי בשמיכה מעל לראשי, אך לא מצאתי מנוחה לנפשי ולא הצלחתי להירדם, הרגשתי שאיני יכול לשאת יותר את התעלומה, עלי לגלותה ויהי מה, ירדתי ממיטתי, נטלתי ידי ונכנסתי אל חדרו של אבי, בתחילה לא הבחין בי וברגע שראה אותי עומד לידו, האיר חיוך רפה את פניו שטופי הדמעות, והוא ניסה לגעור בי בטון רך: מה אתה עומד פה באמצע הלילה? לך לישון!

נשארתי עומד לידו דומם ללא תנועה ולא הצלחתי להוציא מילה מפי, עד שלפתע נפרץ מחסום דמעותי ופרצתי בבכי גדול. למה אתה בוכה, יענקלע? שאל אבא, האם כואב לך משהו? – ולמה אתה בוכה? – פרצה השאלה מפי. אנחה כבדה פרצה מגרונו של אבי, שנתלווה בשתיקה, בסוף חיבק את לחיי ואמר: **קיבלתי הזמנה להתייצב למשפט חמור!** לא הבנתי משמעות המילים, אבי? והזמנה למשפט, איך זה יכול להתקשר בכלל?... יהודי שקט וטוב כמו אבא, איך זה שקוראים אותו למשפט?...

– מישהו העליל עליך בודאי, – אמרתי, ומיד השאתי לו עצה שנראתה לי טובה ביותר: – אין לך צורך לבכות, אבא, תזמין לך שני עדים טובים, הרב ועוד אחד מחשובי הקהילה, והם יעידו לטובתך שהינך אדם כשר והגון, ושלא עשית שום דבר רע, וכי זו עלילה שפלה של אנשים רעים נגדך. אבא נאנח שוב ואמר: – אין זו עלילה, בני היקר, אני אשם באמת!

הפעם כרסמה בי הסקרנות לדעת מה הדבר שאבא עשה ויחד עם זאת אכלה בי הדאגה לגורלו של אבא בקשר למשפט הקשה שהוא עומד בפניו, והעסיק אותי ההרהור, מה אני יכול לעשות למענו כדי לפעול לשחרורו מהמשפט? במוחי התרוצצו תכניות, האחת חלפה ובטלה ואחרת באה במקומה, עד מהרה נמוגה גם זו וההרגשה של חוסר ישע השתלטה עלי, ופניתי אליו בשאלה: – אבא, מה אתה חושב לעשות? האם אין שום עצה?

– ישנה עצה ילדי! – אמר אבא בקול שקט ובמתינות תוך כדי שהוא מחליק ידו על ראשי – אני יכול להבטיח שלא אחזור לעשות מעשים אלה, ואז יסירו מעלי את איומו של המשפט.

קיבלתי הזמנה להתייצב למשפט חמור

הסיפור של יענקלע: אותו קיץ ביליתי במרחק מעיירת מולדתי, שלחו אותי ללמוד בעיירה בו גר דודי, ואני התגעגעתי מאד הביתה, ועם התקרב חודש אלול, גברו עלי יותר הגעגועים לבית הורי ולאווירת חודש התשובה והרחמים ששררו בבית, ובראות דודי את גודל געגועי, החליט לשלוח אותי חזרה הביתה.

שמחתי היתה רבה להימצא שוב בבית הורי לאחר ארבעה חדשי היעדרות, הכל בבית היה בעיני כחדש, טרי ורענן, עקבתי אחר כל שינוי שחל בבית מאז שעזבתי, וביחוד בלט לעיני השנוי שחל במזגו של אבי, הוא היה שמור בזיכרוני כאדם עליו ושמח המפיץ על הסביבה אורה של שמחה וחוסר דאגה, והנה אני מוצא אותו עם מבע פנים עצוב והבעה של דאגה ורצינות פרושה עליהן, אופן דיבורו שונה מתמיד, הוא מדבר באיטיות ובקול של לחש.

לבי נתמלא פחד ודאגה, חרדתי מפני הסיבה שחוללה את השינוי הזה בטבעו של אבי הטוב והמיוחד, חשבתי לעצמי: מה קרה בבית? האם איזו צרה שעדיין סמויה ממני עתה עלי? פחדתי לגלות את הסיבה ויחד עם זאת הייתי סקרן לגלות פשר העניין. את מי איפה מבני הבית, אוכל לחקור כאן? ידעתי את רגשותיה של אמי, אשר במקום תשובה, תחלנה עיניה להזרים דמעות והיא תנגב אותן בקצה סינרה, ותקמץ את שפתיה, ואולי אשאל את פיו של אחי הבכור? גם כאן ידעתי את נוסחת התשובה שאקבל, ילד קטן כמון לא צריך לתחוב את האף בכל עניני הבית.

ואולי אפנה ישירות אל אבי הרחום? אמנם כן! הרהרתי לעצמי, זוהי הדרך הטובה ביותר, אולם משום מה חסר היה לי את האומץ לפנות אליו, אולי מתוך בושה או פחד מוסתר. כך התלבטתי ימים אחדים, עד אשר לילה אחד באה ההזדמנות לידי. היתה שעת לילה מאוחרת כאשר התעוררתי בבהלה לשמע קול בכי חנוק שהגיע לאזני, מבעד למחיצה שחצתה את חדרי וחילקה אותה לשנים, התרוממתי ממיטתי והצמדתי את עיני אל הסדק שבמחיצה, והנה אני רואה את אבי היקר לי מכל יושב אל השולחן, שעון על גבי מרפקיו וכפות ידיו תומכות את מצחו הגבוה, ספר פתוח לפניו ומעיניו זורמות הדמעות בקילוחים.

צִיּוּן וְנִמְשָׁל

נושא עוון ועובר על פשע

משל למלך שאהב את אחד משריו, ונתן לו מתנה גמורה בשטר ובקבלת חרם כתיקון השטר, שדה אחד או מחוז אחד. אחר כך מת השר ההוא, והמלך בנה אחר כך בנין חדש בתוך שטח השדה הנ"ל, ובאו בניו וערערו על המלך שנכנס לתוך גבולם. ואמר להם המלך הלא כל עיקר אחזתכם נתתי לאביכם במתנה, והיתכן שאתם הבאים מכוחו, תפריעו לי בטענה שלא אשיג גבולכם? והשיבו היושבים במשפט, הלא שדה ומחוז ההוא הוא עכשיו שלהם על ידי שטר מתנה וקבלת חרם ושבועה שלך, יהיה איך שיהיה, אין לך רשות להשיג גבול של בנים של השר ההוא. פעם אחת חטאו בני השר ההוא ועברו על שבועה שנשבעו פעם אחת למלך, אז אמר המלך עכשיו פסק הדין והריב שיש לכם עלי בנידון השגת גבולכם הוא בטל ומבוטל, כי כל עיקר השדה לא בא לכם אלא מכח השבועה והדיבור שדברתי ונשבעתי לאביכם, ועכשיו שעברתם על השבועה, גם אנכי אוכל לבטל שבועה אם לא תתמצו לי על תנאי שארצה. והנה בנידון דידן הקב"ה בחסדו הגדול נתן מתנה ונשבע לאברהם ליתן לו ארץ ז' עמים גם לזרעו אחריו, ועכשיו בני אברהם המה מוחזקים בארץ ההוא בדין גמור והוא שלהם, ואי אפשר להקב"ה ליקח ארצם מידם אם לא בזמן שיעברו ישראל את שבועת התורה, אז יש לו ג"כ רשות שלא לקיים שבועתו.

וזה ג"כ מרומז במידותיו של הקב"ה בתחילה "ורב חסד" שנתת מתנת חסד לאברהם ואח"כ "ואמת", דהיינו אצל בניו הוא אמת, "נוצר חסד לאלפים" לומר שחסד זה של אברהם אתה נוצר לאלפי דורות, ולא תוכל לבטל אפילו אם יעברו ישראל על שבועת התורה ועושים כמה עבירות, מ"מ כיון שמצות התשובה היא אחת מן המצות שבתורה, ע"כ לצורך זה קיבלו עליהם התורה, שאם יחטא אדם בתחילה בתנאי שישוּב בתשובה, וע"ז נאמר "נושא עוון ועובר על פשע" כי כך עיקר קבלת התורה על דעת שתועיל תשובה.

(החתם סופר הק' זיע"א)

פני אורו, תפסתי בידו של אבא ואמרתי בטון החלטתי מהול בתחינה: – תבטיח אבא, שאף פעם בחיים לא תחזור לעשות את המעשים האלה ואז תצא לחופשי! אתה מבטיח לי אבא לעשות כך? שאלתי! – כן ילדי! השיב אבא.

הרגשה של רגיעה מלאה את לבי, והפעם נתפנה בי מקום לסקרנות מהו הדבר שעשה אבי, אשר בשלו הוא עומד בצלו של המשפט הקשה? ואשר שינה את אבי מן הקצה אל הקצה, וגרם לו להוריד דמעות כמים. לא היה בי האומץ לבטא את שאלתי, אולם אבא יכול לקרות אותה בהבעה שהיתה נסוכה על פני, ואז פתח בהסבר:

– בעוד ימים מעטים יהיה ראש השנה, שהוא יום הדין לכל האנשים, נשים וטף, שופטים את כל אחד לפי מעשיו בכל השנה שעברה, כאשר יש לאדם משפט לפני שופט בשר ודם, אז לבו מלא חרדה ודאגה, מה תהיה החלטת השופט, אין יציגו הסנגורים את טענותיהם בפני בית המשפט, איזה ראיות מרשיעות יביאו הקטגורים? ומה יהיו תוצאות המשפט? אם כי יש גם דרכים להתחמק, אך כאן המשפט שלפניו אנו עומדים, הנה השופט הוא מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שיודע את התעלומות שלנו ואין שום דרך להתחמק מפניו, הסנגורים שלנו הם הנם המצוות והמעשים טובים שאנו משתדלים להרבות בהם ואלה ילמדו זכות עלינו, אבל אין אנו חסרים קטגורים, אלה המעשים השליליים שצברנו מאז ראש השנה בשנה הקודמת שחלפה עלינו כחלום, ולכן עלינו לחשוש מחומרת המשפט, אבל הדרך לתשובה פתוחה לפנינו, וכאן יש לנו מאבק קשה עם היצר הרע ועלינו למנוע ממנו להשתלט עלינו ולחסום בפנינו את הדרך אל התשובה.

ידעתי גם קודם לכן שראש השנה הוא יום דין, והשופר שתוקעים בו בא לעורר את לבנו לתשובה, אבל הפחד שהטילה עלי אותה חווייה התחזק בי והשאיר את רישומו עלי לכל אורך חיי, ואותו חודש אלול מזין את כל חדשי האלול שבאו עלי בשנים שלאחריו עד היום הזה.

צִין אדם לחברו

ומוחל על עלבונו

מסופר על הרה"ק בעל "ויואל משה" מסאטמר זיע"א, שפעם בא לפניו רב חשוב של קהילה ידועה בארה"ב, והתאוונן לפניו במרירות לבו, שבבית הכנסת שלו נמצאים כמה עזי פנים אנשים ריקים ופוחזים יושבי קרנות ועמי הארצות, אשר התארגנו נגדו ושופכים את דמו, מבזים אותו ומלבינים פניו ברבים, ויש לו מזה עלבון גדול. השיאו הרבי לפרק ששי במסכת אבות ושם נאמר, "רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו וכו', ונהנין ממנו עצה ותושיה ונותנת לו מלכות וממשלה ומגלין לו רזי תורה ונעשה כמעייין המתגבר וכנהר שאינו פוסק". והמשיך הצדיק ואמר לרב, התבונן נא בדברי רבי מאיר עד היכן זוכה האיש הלומד תורה לשמה, עד שכל העולם נהנין ממנו עצה ותושיה, זאת אומרת שנהנין ממנו בדברי תורה ובתפילה ובברכה, וכל העולם ממנו הוא ניוון, וגם מלכות וגם ממשלה יש לו וכו'. אבל מה נאמר בסוף דברי רבי מאיר, מזה המעלה הכי עליזנה והכי גבוהה שזוכה אותו אדם הלומד תורה לשמה, ומה השכר הסופי שרבי מאיר מבטיח ללומדי תורה לשמה, אחרי שכבר השיג מלכות וכבר הגיע לממשלה, הנקודה האחרונה מה היא? "ומוחל על עלבונו" זהו הישג ההישגים של כל אדם הלומד תורה לשמה, זהו השיא, במלים אלה מסיים התנא רבי מאיר את הברייתא שלו "ומוחל על עלבונו", זאת אומרת מסיים הרבי, כי אחרי ככלות הכל אחרי שכבר הגיע האדם להישגים נפלאים כאלה להיות מעיין המתגבר, זכות למלכות וממשלה ושכל העולם

הולכים לאורו, ומקבלים ממנו עצה ותושיה, הוראה והנהגה, ובכל זאת הרי אדם מאושר כזה צריך להיות מוכן לקבל בזיונות ועלבונות, הוא רק מבטיח לכל אדם הלומד תורה לשמה ושכבר זכה למלכות, שיהיה מוחל על עלבונו.

קופות הצדקה ביטלו קיטרוג

מסופר בשם הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא זיע"א, פעם היה קיטרוג גדול בשמים ממעל על תושבי העיר אפטא. וכל מה שמיכאל המלאך אפטרופסא רבא דישראל, היה מלמד זכות על ישראל, עמד נגדו המקטרג ואומר שגם אצל עכו"ם יש זכות הוזה. אבל היה המנהג באפטא, שבכל שמחה גדולה העמידו על שלחנות הסעודה שלש קופות של צדקות העיר, והמליץ המלאך מיכאל מכח הזה והמקטרג נסתם פיו, כי בעכו"ם אין זכר של חסד בעת שמחותיהם, רק הוללות ושכרות.

מוחל לך מחול לך

מסופר על הרה"ק רבי יהודה צדקה זיע"א ראש ישיבת פורת יוסף, שפעם בא לפניו איש חשוך ילדים, והפציר בו שיברכו בבנים, אבל הוא השתמט והעיר לאותו אדם, שאינו כדאי לדחוק את השעה, וכפי שאמרו רבותינו (ברכות ס"ד) כל הדוחק את השעה שעה דוחקת. לאחר מכן היכהו לבבו, אולי פגע ברגשות הזולת וציער אותו, ויחפש אחריו לפייסו בדברים ולבקש בהכנעה את סליחתו, ולא הירפה מן האיש עד שהגיד לו בפה מלא, מחול לך! מחול לך!.

תלולא דצדקיא

יום ראשון כ"ט אלול

הרה"ק רבי משה ב"ר ישראל פערלוב מסטאלין (תש"א)
הרה"ק רבי אברהם יעקב ב"ר יצחק מרדכי מגואדוויץ - סטאלין (תש"ב)
רבי נחום שלמה ב"ר משה מקאזניץ (תש"ב)
יום שני א' תשרי
שרה אמנו (ב' אלפים ע"ה)
רבי אמנון בעל "נחמה תוקף" (ד"א תשע"ב)
הרה"ק רבי נחום ממאקרוב ב"ר מרדכי מטשערנובל (תרי"ב)
הרה"ק רבי מאיר לייבוש (מלבי"ם) ב"ר יחיאל מיכל (תר"מ)
הרה"ק רבי יעקב דוד (הרידב"ז) ב"ר זאב (תרע"ד)

יום שלישי ב' תשרי

הרה"ק רבי נחמן צבי אפשטיין אב"ד קאלמי" ב"ר יצחק (תק"צ)
הרה"ק רבי ישראל מסטאלין ב"ר אשר (תרפ"ב)

יום רביעי ג' תשרי

הגאון רבי ישראל ליפשיץ ב"ר גדליה (תפארת ישראל)
הרה"ק רבי יצחק דוד בידרמן ב"ר משה מלעלוב

יום חמישי ד' תשרי

הרה"ק רבי אברהם דאנציג ב"ר יחיאל מיכל (חיי אדם - תקפ"ב)
הרה"ק רבי יואל הלפרין ב"ר יצחק אייזיק מאוסטראה המכונה בעל שם

יום שישי ה' תשרי

נפתלי בן יעקב משבטי י"ה (ב' אלפים שכ"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א
מח"ס "ב"ם או אודך" רמזים יוסף התרים" על המעשים.

אמירת הסליחות (ב')

א) אם התפלל סליחות במנין עשרה, ולא הספיק לומר עמוהם מוזי ומסי, מסתבר שיכול לאומרים לאחר שסיימו הציבור אמירת הסליחות. אפילו שיחיד לא אומר זאת. (אשרי ישראל, עמוד תש"ס, סימן שנ"ח)
ב) אין לומר סליחות קודם חצות לילה. (מטה אפרים סימן תקפ"א, סעיף כ')

ג) טוב לעמוד בשעת אמירת הסליחות, ומי שקשה לו לעמוד באמירת הסליחות, על כל פנים יעמוד בשעת אמירת א-ל מלך יושב, ושלוש עשרה מידות, ובשעת אמירת הוידוים. (שם סעיף י"ח)

ד) אין להתחיל אשרי עד שיתאספו שם עשרה, כדי שיוכל לומר החון אחרי אשרי קדיש מיד, ואם א"א להמתין עד שיהיו עשרה, לא יאמר קדיש אחרי אשרי, ומתחילין לך ה' הצדקה. ואם באו אז העשרה, יאמר החצי קדיש אפילו באמצע פסוקי התחינות והסליחות. (שם סעיף י"ז, ובאלף המגן שם ס"ק ל"ג)

כתיבה וחתומה טובה
ושנה טובה ומבורכת

לב"ק מו"ח אדמו"ר עט"ר שליט"א
לכל הנלווים אליו ולכל בית ישראל

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ ידידינו הבלתי נשכח
הרה"ח ר' אריה פיינשטיין ז"ל
ב"ר שמואל ז"ל
נלב"ע כ"ז אלול תנצב"ה